

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

УХВАЛЕНО

Учена рада університету
протокол № _____
від «___» _____ 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи
гарант освітньої програми
зі спеціальності 014.01 Середня
освіта (Українська мова і література,
англійська мова)
кандидат філологічних наук, доцент

_____ Наталя Щербакова
від «___» _____ 2024 р.

ПРОЄКТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

**УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА, АНГЛІЙСЬКА МОВА В
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

_____ другий (магістерський) _____
(назва рівня вищої освіти)

_____ магістр _____
(назва ступеня, що присвоюється)

Галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка _____
(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність _____ 014.01 Середня освіта (Українська мова і література,
англійська мова) _____
(код та найменування спеціальності)

Ректор Харківського
національного педагогічного
університету імені
Г.С. Сковороди
Юрій БОЙЧУК

від «___» _____ 2024 р.

**ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

**«УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА, АНГЛІЙСЬКА МОВА
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Проректор з навчально-наукової роботи

В. БОРИСОВ

Директор центру забезпечення якості освіти

О. ЖМУРКО

Гарант освітньої програми

Н. ЩЕРБАКОВА

Декан українського мовно-літературного
факультету імені
Г. Ф. Квітки-Основ'яненка
К. ГОЛОБОРОДЬКО

Голова Співки студентів
та молоді українського мовно-літературного
факультету імені
Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Є. КОНОРЮКОВА

ПЕРЕДМОВА

ВНЕСЕНО

Українським мовно-літературним факультетом імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Освітня програма «Українська мова і література, англійська мова в закладах освіти» з підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти є нормативним документом, який регламентує компетентності, нормативні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги у підготовці магістрів.

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною комісією українського мовно-літературного факультету ім. Г.Ф. Квітки-Основ'яненка протокол №__ від «___» _____ 2024 р.

Ученою радою українського мовно-літературного факультету ім. Г.Ф. Квітки-Основ'яненка протокол №__ від «___» _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Ученої ради університету протокол №__ від «___» _____ 2024 р.

РОЗРОБЛЕНО

проектною групою в складі:

1. Щербакова Наталя Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови імені професора Л.А. Лисиченко, гарант програми.
2. Сазонова Ярослава Юріївна – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри загального мовознавства і романо-германської філології.
3. Веретюк Тетяна Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова.
4. Олексенко Олена Андріївна – кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри української мови імені професора Л.А. Лисиченко.
5. Павлова Інна Андріївна — кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови імені професора Л.А. Лисиченко.
6. Ткач Ольга Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри українознавства і лінгводидактики імені О.Г. Муромцевої.
7. Ісаєва Вікторія Вікторівна – директор Харківської спеціалізованої школи I – III ступенів № 114, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист.

8. Конорюкова Єлизавета Сергіївна – голова Спілки студентів та молоді українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка, здобувач.

9. Бондаренко Євген Олександрович – здобувач вищої освіти другого освітнього рівня (магістр).

РЕЦЕНЗІЇ – ВІДГУКИ

зовнішніх стейкхолдерів:

1. Демченко Наталія Дмитрівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.
2. Таран Оксана Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри прикладної лінгвістики Інституту комп'ютерних наук та інформаційних технологій Національного університету «Львівська політехніка».

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА, АНГЛІЙСЬКА МОВА В
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ» ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014.01 СЕРЕДНЯ ОСВІТА
(УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА, АНГЛІЙСЬКА МОВА)

1.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, український мовно-літературний факультет ім. Г.Ф. Квітки-Основ'яненка
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: магістр Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література, англійська мова) Освітня кваліфікація: Магістр середньої освіти (українська мова і література, англійська мова)
Офіційна назва освітньої програми	Українська мова і література, англійська мова в закладах освіти
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці (на базі першого рівня повної вищої освіти)
Наявність акредитації	Вторинна
Цикл / рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-ENEА – другий цикл, EQFLLL –7 рівень
Передумови	Наявність освітнього рівня «бакалавр»/ «спеціаліст»/ «магістр»
Мови викладання	Українська, англійська
Термін дії освітньої програми	1 вересня 2024 — 31 грудня 2025
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://smc.hnpu.edu.ua/osvitni-prohramy
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка магістрів освіти, викладачів й учителів української мови, української літератури, англійської мови, які володіють фундаментальними знаннями інноваційного характеру, уміннями їх практичного використання в процесі навчання української мови і літератури, англійської мови, здатних до здійснення наукових філологічних досліджень та вирішення складних завдань і проблем психолого-педагогічного характеру.	
3 – Характеристика освітньої програми	

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p><i>Галузь знань:</i> 01 Освіта / Педагогіка <i>Спеціальність:</i> 014.01 Середня освіта (Українська мова і література, англійська мова) <i>Об'єктом вивчення</i> є психолого-педагогічні та методичні закономірності планування і проведення навчально-виховного процесу з української мови та літератури, англійської мови у закладах загальної (базової) й профільної (з поглибленим вивченням філологічних дисциплін) середньої та фахової передвищої освіти (українська мова та література, англійська мова); оцінювання його результатів; системи української мови та англійської мови на всіх їхніх рівнях; актуальні аспекти вивчення української літератури; функціонування одиниць усіх рівнів української і англійської мов у різних формах мовлення; традиційні та інноваційні методики навчання української та англійської мов, української літератури. <i>Цілями навчання</i> є формування в студентів професійно-комунікативних компетентностей в усіх видах мовленнєвої діяльності, уміння аналізувати мовні факти й літературні явища на основі лінгвістичних, літературознавчих і культурознавчих знань і застосовувати результати цього аналізу в педагогічній практиці учителів української мови та літератури, англійської мови загальної (базової) й профільної (з поглибленим вивченням філологічних дисциплін) середньої школи та викладачів української мови та літератури, англійської мови фахової передвищої школи. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття, категорії і принципи сучасного українського й загального мовознавства і літературознавства та їх застосування у процесі навчання української мови і літератури та англійської мови. Мова як система і її рівні (фонетичний, лексико-фразеологічний, морфологічний, синтаксичний, тексту і дискурсу), їхнє вивчення в діячності та синхронії. Поняття лінгвістичного аналізу тексту. Сучасні концепції вивчення історії української літератури; терміни теорії літератури. Актуальні концепції сучасної лінгводидактики й методики викладання літератури. Загально-теоретична підготовка – 11 кредитів (12,2 %), професійно-нормативна – 33,5 кредитів (37,2 %), професійна вільного вибору студентів – 23 кредити (25,6 %), практична – 13,5 кредитів (15 %), атестація – 9 кредитів (10 %). <i>Методи, методики та освітні технології</i> наукового пізнання української мови в її діячності та синхронії, української літератури в її історичному розвитку й сьогоденні; <i>методи, методики й освітні технології</i> практичного вивчення української і англійської мов, української літератури, а також викладання мовних та літературознавчих дисциплін. <i>Інструменти та обладнання:</i> тематичні навчальні аудиторії, інформаційно-цифрові технології в науковому пізнанні та практичному вивченні української і англійської мов, української літератури.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітня. Професійні акценти – викладач, учитель української мови та літератури, англійської мови з креативним і критичним мисленням, здатний до наукового пошуку та самостійного навчання впродовж всього життя, адаптований до умов сучасних закладів передвищої освіти, базової та спеціальної середньої освіти, позашкільних закладів різних типів, форм власності, підпорядкування.</p>

<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Фахова освіта в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка із предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література, англійська мова). Формування професіонала із сучасним науковим світоглядом і мисленням, який здатний здійснювати компетентнісне навчання української мови і літератури, англійської мови, володіє сучасними методиками для виконання професійних завдань та обов'язків освітнього, виховного та інноваційного характеру в галузі педагогіки, методики передвищої та середньої освіти і сучасної філологічної науки, здатний до здійснення самостійних наукових досліджень філологічної й методичної спрямованості.</p> <p><i>Ключові слова:</i> викладач, учитель, філологія, українська мова, українська література, англійська мова, методика навчання мови, методика викладання літератури.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Програма орієнтується на сучасні наукові досягнення в галузі філології, педагогіки, методики навчання мови і літератури в закладах фахової передвищої та загальної середньої освіти; ураховує специфіку роботи викладача та вчителя української мови й літератури, англійської мови; орієнтує на актуальні мовно-літературні й суспільні ситуації сьогодення, у межах яких студент визначає професійне та наукове зростання.</p>
<p>4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</p>	
<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Викладацька, навчально-виховна та організаційна діяльність у галузі фахової передвищої й загальної середньої освіти та дотичних до неї сферах. Основна (базова) середня школа, ліцеї, гімназії, заклади фахової передвищої освіти (коледжі) та позашкільної освіти учнівської молоді.</p> <p>Первинні посади: викладач української мови і літератури, викладач англійської мови, учитель української мови і літератури, учитель англійської мови, організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з учнями.</p> <p>2320 Вчителі закладів загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти</p> <p>232 Викладачі закладів фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти та вчителі закладів загальної середньої освіти</p> <p>2322 Викладач закладу фахової передвищої освіти</p> <p>2320 Викладач професійно-технічного навчального закладу (фахова передвища освіта)</p> <p>2310 Викладач закладів вищої освіти</p> <p>Випускник може бути експертом, консультантом та радником із фахових (філологічних, методичних) питань у державних та приватних установах, в органах виконавчої влади місцевого самоврядування, у громадських організаціях.</p>
<p>Подальше навчання</p>	<p>Можливість навчання за програмами: 8 рівня НРК, третього циклу FQ-EHEA та 8 рівня EQF-LLL.</p> <p>Продовження навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем у споріднених галузях наукових знань; отримання післядипломної освіти; підвищення кваліфікації; академічна мобільність.</p> <p>Набуття часткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі вищої освіти, подальше підвищення кваліфікації за фахом.</p>
<p>5 – Викладання та оцінювання</p>	

<p>Викладання та навчання</p>	<p>Освітній процес побудований на засадах студентоцентрованого, професійно та особистісно орієнтованого навчання, реалізація якого передбачає набуття фахових знань і максимальний розвиток умінь та навичок їхнього використання в практиці навчання мови і літератури, що забезпечується поєднанням теоретичного навчання з впровадженням практик. Лекційні заняття мають проблемно-пошуковий, евристичний характер з використанням аналізу, синтезу, порівняння й зіставлення, моделювання, аналогій, діалектики, абстрагування, конкретизації; з реалізацією історичного, системного й логічного підходів. Практичні заняття передбачають використання традиційних та інноваційних методів навчання; методів сучасного лінгвістичного і літературознавчого аналізу; впровадження інноваційних освітніх технологій, що ґрунтуються на компетентнісному та діяльнісному (насамперед комунікативному) підходах до навчання.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення й консультування самостійної роботи студента здійснюється індивідуально, а також дистанційно за допомогою системи Moodle (https://lms.hnpu.edu.ua).</p> <p>Акцент зроблено на особистому саморозвитку, що сприятиме формуванню потреби й готовності до продовження самоосвіти впродовж життя.</p> <p>Можливість дистанційного навчання та зворотній зв'язок зі здобувачами вищої освіти здійснюється за допомогою онлайн системи (Moodle та Google Classroom), месенджерів (Viber, Telegram тощо) або соціальних мереж (Facebook, Instagram та інші). Прямий відеозв'язок, проведення конференцій, лекцій і онлайн консультацій відбувається на платформі Google Meet або Zoom. Дату, час початку прямого ефіру, запрошення або посилання на збережені відеоматеріали студент отримує через e-mail.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>Оцінювання здобувачів вищої освіти передбачає таке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою; – оцінювання здобувачів вищої освіти дозволяє продемонструвати ступінь досягнення ними запланованих результатів навчання; – критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь (у навчальних і робочих програмах та силабусах); – оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур. <p>100-бальна система оцінювання впроваджується через такі види контролю з накопиченням отриманих балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поточний (усне та письмове опитування), контрольний, проміжний (захист практичних та самостійних робіт, семінарські заняття, контрольні роботи); – підсумковий: усні та письмові іспити, залікові роботи, захист звітів з практик, самоконтроль; – атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, написаної на тему в межах дослідницької діяльності з однієї / двох спеціальностей (українська і англійська мови / українська мова й українська література / українська література / англійська мова) та

	комплексного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності / спеціальностей, які не були охоплені темою, метою і завданнями кваліфікаційної роботи.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані (освітні, педагогічні, філологічні) задачі й практичні проблеми в галузі й середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу у фаховій передвищій та загальній освіті (основній (базовій, профільній) середній школі).
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Вільне володіння державною (українською) мовою для здійснення професійної комунікації й міжособистісного спілкування.</p> <p>ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації, сприйняття інформації, постановки мети й вибору шляхів її досягнення.</p> <p>ЗК 3. Здатність до навчання та самонавчання з використанням різних джерел інформації, здатність до системного наукового мислення, креативність.</p> <p>ЗК 4. Здатність використовувати набуті знання в практичній діяльності з використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій.</p> <p>ЗК 5. Здатність діяти на підставі етичних суджень, керуватися сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 6. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, саморозвитку, самонавчання, саморегулювання, самоорганізації; здатність адаптуватися й діяти в новій ситуації.</p> <p>ЗК 7. Здатність працювати в команді та автономно, конструктивно взаємодіяти з іншими людьми, незалежно від їхнього походження та особливостей культури; повага до інакшості.</p> <p>ЗК 8. Здатність і готовність до активного спілкування в науковій, педагогічній і соціальній сферах діяльності; здатність до фахового спілкування з непрофесіоналами в галузі.</p> <p>ЗК 9. Здатність критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень науки та соціальної практики.</p> <p>ЗК 10. Здатність діяти із соціальною відповідальністю та громадянською свідомістю, поважно і дбайливо ставитися до історичної спадщини та культурних традицій; відстоювати національні й загальнолюдські цінності.</p> <p>ЗК 11. Здатність визначати рівень і мотиви розвитку особистості, формувати ціннісне ставлення до пізнавальної діяльності.</p> <p>ЗК 12. Здатність до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, прагнення до збереження власного здоров'я та здоров'я інших, а також до збереження навколишнього середовища.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 1. Здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень методичної та філологічної науки й соціальної практики.

СК 2. Здатність застосовувати теоретико-практичні знання традиційних та сучасних освітніх концепцій, педагогічних теорій, технологій, методів і прийомів у навчанні української та англійської мов та вивченні української літератури.

СК 3. Здатність планувати, організовувати й здійснювати педагогічну (освітню) діяльність і педагогічний процес з навчання української та англійської мов і вивчення української літератури відповідно до навчальних завдань у закладах фахової передвищої та загальної (профільної) середньої освіти.

СК 4. Знання теорії і володіння практичними навичками моделювання й конструювання освітнього процесу й змісту професійної підготовки викладача й учителя-філолога, організації і проведення самостійної й дослідницької роботи здобувачів освіти з мовознавчих і літературознавчих дисциплін.

СК 5. Здатність здійснювати науково-педагогічне спілкування у філологічній галузі; володіти фаховою (філологічною, дидактичною) термінологією, чинними орфографічними та пунктуаційними нормами української мови для здійснення письмової професійної комунікації і міжособистісного спілкування; оформлювати виробничу, аналітичну й звітну документацію з освітнього процесу в закладах фахової передвищої та загальної (профільної) середньої освіти.

СК 6. Уміння проводити дослідження закономірностей розвитку і формування особистості, способів діяльності, визначати психолого-педагогічні методи вирішення завдань навчально-виховної роботи; забезпечувати можливість розвитку та формування особистості з урахуванням різних умов спілкування.

СК 7. Здатність проводити заняття різних типів у закладах фахової передвищої та загальної (профільної) середньої освіти і здійснювати різні форми контролю знань, а також проводити шкільні уроки та позакласні заходи з української та англійської мов і літератури в закладах загальної (профільної) середньої освіти.

СК 8. Знання лінгвістичних, соціолінгвістичних, психолого-педагогічних, лінгвокультурних засад навчання української та англійської мов (лінгводидактика); шляхів формування комунікативної, лінгвістичної, соціолінгвістичної, соціокультурної компетентностей.

СК 9. Здатність визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови, характеризувати мовні та мовленнєві одиниці.

СК 10. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних школах і напрямках; критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення лінгвістики.

СК 11. Розуміння мови як багаторівневої системи, що складається з мовних одиниць різних рівнів (основних та проміжних): фонологічного (фонетичного), лексико-семантичного, морфологічного, синтаксичного (основні); морфонологічного, словотвірного, фразеологічного (проміжні рівні).

СК 12. Знання процесу історичного розвитку української мови, наявних концепцій виокремлення важливих етапів формування фонетичної, лексичної, граматичної систем української мови.

СК 13. Розуміння поняття «текст»; знання основних видів лінгвістичного і літературознавчого аналізу тексту, уміння здійснювати різнорівневий аналіз тексту.

СК 14. Знання теоретико-методологічних засад вивчення літературного твору з урахуванням його жанрових ознак, художнього-естетичного напрямку, специфіки відтворення в ньому суспільно-історичної й культурної доби, індивідуально-авторських стильових особливостей наративу митця.

СК 15. Здатність виявляти закономірності українського й загального (світового) літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики і історико-культурної епохи України та інших країн і культур.

СК 16. Здатність критично оцінювати художній твір; визначати роль та особливості сюжету, композиції, системи образів та засобів художньої виразності в їхньому поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора.

СК 17. Здатність орієнтуватися в поняттях і термінах теорії літератури, працюючи з ними на заняттях та уроках, розуміючи їхню сутність і значення для вивчення літературних творів, їхніх визначальних характеристик (жанр, ідея, тема, мотив, образ тощо); визначати завдання різних напрямів літературознавства; аналізувати ключові проблеми літературознавства з урахуванням класичних традиційних поглядів і новітніх теорій.

СК 18. Здатність інтерпретувати й зіставляти літературні явища, використовувати різні методики аналізу художніх текстів різного жанру й різної національно-культурної приналежності.

СК 19. Володіння традиційними й новітніми методами й прийомами на занятті з літературознавчих дисциплін та уроці літератури, розуміння механізмів дидактичної дії цих форм роботи, здатність коректно застосовувати їх у навчальній діяльності.

СК 20. Здатність сприймати й розуміти отриману інформацію в повному обсязі; володіння навичками кваліфікованого аналізу, коментування і реферування текстів наукового стилю й узагальнення отриманих результатів.

СК 21. Здатність самостійно опрацьовувати науково-методичну літературу, вивчати наявний досвід науковців і застосовувати на практиці надбання сучасних методик навчання української та англійської мов і вивчення української літератури (біографічний, текстуальний, ідейно-художній, компаративний аналіз літературних текстів).

СК 22. Здатність застосовувати знання базових теоретичних курсів мовознавчих і літературознавчих дисциплін у практиці наукового аналізу мовного й літературного матеріалу при написанні магістерських наукових робіт.

7 – Програмні результати

Знання та розуміння

ПРН 1. Фундаментальні знання сукупності світоглядних теорій, які зумовлюють методологію виховання і навчання, становлення відповідного типу особистості

ПРН 2. Знання поняттєвого апарату педагогіки й психології, механізмів компонування змісту освіти, забезпечення контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів і школярів, стимулювання навчально-дослідної, науково-дослідної й самостійної роботи студентів та учнів, управління якістю освіти в навчальному закладі різного рівня (фахова передвища освіта, загальна (профільна) середня освіта); знання про місце процесу навчання в цілісному педагогічному процесі, його методи, форми та зміст освіти; сутність, методи та форми національного виховання.

ПРН 3. Фундаментальні знання показників ефективності навчальних занять; сутність діяльності викладача / учителя та студентів / учнів у процесі навчання; шляхи активізації навчально-пізнавальної діяльності, специфіки підготовки й проведення занять різних типів, різновиди позааудиторних форм навчання; особливості організації роботи з учнями з особливими освітніми потребами; вимоги до організації самостійної роботи.

ПРН 4. Фундаментальні знання основних лінгвістичних явищ на всіх рівнях мови і закономірностей функціонування мови; фундаментальні знання з основних розділів сучасної української і англійської мови: фонетики, лексикології, фразеології, будови слова й словотвору, морфології, синтаксису; розуміння природи й функціоналу мовних одиниць основних рівнів мови (фонологічного, лексико-семантичного, морфологічного, синтаксичного) й проміжних (морфонологічного, словотвірного, фразеологічного).

ПРН 5. Знання історичного процесу становлення української мови як однієї зі слов'янських мов, її розвитку й функціонування в різні історичні часи; етапи набуття нею статусу літературної та державної мови в Україні; знання загальних принципів української орфографії та пунктуації; етапів розвитку українського правопису в діячності; сучасних тенденцій правописного вноормування української мови.

ПРН 6. Знання основних понять стилістики та проблем диференціації сучасної української літературної та англійської мови; виділення функціональних стилів (художній, науковий, офіційно-діловий, публіцистичний та розмовний) та їхніх комунікативних ознак, історії формування; ресурсів стилістики української мови.

ПРН 7. Розуміння поняття «текст» і його відмінностей від поняття «дискурс», знання основних видів лінгвістичного аналізу тексту.

ПРН 8. Фундаментальні знання літературознавчих понять і категорій; особливостей, етапів і тенденцій розвитку українського літературного процесу; світоглядно-естетичної специфіки літературних течій і напрямів; основних видів, принципів і прийомів аналізу літературного твору.

ПРН 9. Система знань основних етапів розвитку літератури в її різноманітних національних варіантах; періодизації та специфіки кожної літературної епохи; провідних авторів та їх ключових творів; основних течій та напрямів літератури, їхніх ідейних, жанрових та художніх особливостей.

ПРН 10. Система знань про методику навчання мови як науку (лінгводидактика) і навчальну дисципліну; лінгвістичні, психологічні,

	<p>дидактичні основи навчання; різні класифікації методів, прийомів навчання; основні форми та принципи організації позакласної роботи з української мови</p> <p>ПРН 11. Система знань про напрями та форми виховної роботи закладу фахової передвищої та загальної (профільної) середньої освіти; організацію навчальної роботи, обладнання навчальних кабінетів; розуміння навчально-методичних проблем, над якими працює сучасна фахова передвища й середня школа; знання про соціально-психологічні особливості спілкування в малих та великих соціальних групах; принципи і вимоги до соціальних комунікацій та до публічних виступів у професійному середовищі.</p> <p>ПРН 12. Знання про сучасні технології навчання української мови та літератури й англійської мови для вибору оптимальної стратегії викладання залежно від рівня підготовки студентів та учнів й відповідно до цілей навчання (комунікативний підхід до вивчення мови; здійснення різнорівневого аналізу літературного твору).</p>
<p>Застосування знань та розумінь (уміння)</p>	<p>ПРН 13. Уміти демонструвати креативність, здатність до системного наукового мислення; самостійно опановувати нові знання; критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень науки та соціальної практики; уміти застосовувати знання законів діалектики, загальних філософських понять у розумінні розвитку мовознавства та літературознавства як гуманітарних наук.</p> <p>ПРН 14. Уміти аналізувати етапи формування і розвитку української літературної мови, специфічні процеси її історичної еволюції, ролі окремих діячів національної культури, духовних провідників українського народу в становленні української літературної мови нового типу.</p> <p>ПРН 15. Уміти диференціювати мовну систему (українську та англійську) за її основними рівнями (фонетичний, лексичний, морфологічний, синтаксичний) й аналізувати ці рівні відповідно до поставлених навчальних цілей та ситуацій; уміти виявляти синхронні тенденції лексичної, граматичної та стилістичної організації української та англійської мов.</p> <p>ПРН 16. Уміти впроваджувати в освітній процес знання методологічних засад вивчення літературних творів відповідно до їхньої художньо-естетичного напрямку, жанру, суспільно-історичних та культурних ознак доби, творчої особистості письменника; уміти охарактеризувати літературний процес відповідного періоду в його художньо-естетичних особливостях; уміти визначити основні риси сучасного українського літпроцесу; уміти здійснювати текстуальний, ідейно-художній, інтерпретаційний, компаративний аналіз художнього твору (прозового, поетичного, драматургічного).</p> <p>ПРН 17. Володіти практичними навичками моделювання, конструювання й організації освітнього процесу в закладах фахової передвищої та загальної (профільної) середньої освіти (навчання філологічних дисциплін); володіти практичними навичками коректного й доцільного застосування новітніх освітніх технологій у процесі навчання</p>

	філологічних дисциплін (мови та літератури), розуміти механізми дії цих технологій, передбачати їхню продуктивність на занятті чи уроці.
Формування суджень	<p>ПРН 18. Здатність формулювати, висловлювати та аргументувати власну позицію щодо конкретних питань мовознавства, мовного стану та мовної ситуації в Україні й інших країнах, щодо конкретних питань літературознавства, сучасного стану української літератури; здатність брати участь у фахових дискусіях і дебатах; здатність осмислювати міждисциплінарні зв'язки у сучасній філологічній науці, висловлювати власні міркування щодо інтегративних процесів у гуманітарній сфері.</p> <p>ПРН 19. Здатність переглядати власні погляди та судження й змінювати спосіб дій за наявності переконливих аргументів.</p> <p>ПРН 20. Уміння доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних мовознавчих і літературознавчих питань, демонструвати власний погляд на мовно-літературні явища, виступаючи перед фахівцями, студентами, учнями.</p>
8 –Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Кадрове забезпечення освітньої програми «Українська мова і література, англійська мова в закладах освіти» здійснюється професорсько-викладацьким складом кафедри української мови імені професора Л.А. Лисиченко, кафедри української літератури та журналістики імені проф. Леоніда Ушкалова, кафедри українознавства і лінгводидактики українського мовно-літературного факультету імені Г. Ф. Квітки-Основ'яненка; кафедри англійської філології, кафедри англійської фонетики і граматики факультету іноземної філології. До викладання окремих дисциплін відповідно до передбачених ними навчальних компетентностей залучений професорсько-викладацький склад таких університетських кафедр: освітології та інноваційної педагогіки, філософсько-психологічної антропології, філософії.</p> <p>До реалізації освітньо-професійної програми залучаються професіонали-практики з досвідом роботи, які за фахом відповідають напрямку програми.</p> <p>Керівник проектної групи та викладацький склад, який забезпечує реалізацію освітньо-професійної програми «Українська мова і література, англійська мова в закладах освіти», відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.</p> <p>З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Виконання програм навчальних дисциплін у повному обсязі забезпечується матеріально-технічним оснащенням кабінетів, основний перелік яких включає: кабінет української мови, кабінет української літератури, кабінет українознавства і лінгводидактики, Український культурний центр, комп'ютерні класи з доступом до мережі Інтернет, що створюють умови для набуття студентами фахових компетентностей зі спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література, англійська мова).</p>

	<p>У навчальній та науковій діяльності використовуються книжкові фонди кабінетів, бібліотеки та читальних залів.</p> <p>Здобувачі освіти забезпечуються гуртожитками. Функціонують спортивний зал, спортивні майданчики, різноманітні спортивні секції і культурні центри. Пункти харчування пропонують якісне меню.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<ul style="list-style-type: none"> – офіційний сайт ХНПУ імені Г.С. Сковороди: http://hnpu.edu.ua/; – український мовно-літературний факультет: http://hnpu.edu.ua/fac-ukr; – точки бездротового доступу Інтернет; – наукова бібліотека, читальні зали; – навчально-інформаційний портал на базі платформи Moodle (http://lms.hnpu.edu.ua/); – електронний архів-репозитарій ХНПУ імені Г.С. Сковороди: http://dspace.hnpu.edu.ua/; – сайт наукових праць: http://nauka.hnpu.edu.ua/; – електронна бібліотека: http://lib.hnpu.edu.ua/; – Міжнародна наукова база даних Web of Science (Наказ № 1286 від 19.09.2017 р. «Про надання доступу ВНЗ і науковим установам до електронних наукових баз даних»): http://login.webofknowledge.com/error/Error?Src=IP&Alias=WOK5&Error=IPError&Params=&PathInfo=%2F&RouterURL=http%3A%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F&Domain=.webofknowledge.com; – навчально-методичні комплекси дисциплін; – програми практик; – дистанційне навчання: http://lms.hnpu.edu.ua/moodle/ – сертифікована програмно-технічна система «Unichек» для виявлення збігів/ідентичності/схожості в текстах письмових робіт.
<p>9 – Академічна мобільність</p>	
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Можливість реалізації права здобувачів вищої освіти на академічну мобільність передбачена <u>Порядком реалізації права на академічну мобільність</u> (протокол № 5 від 24 червня 2022 р.).</p> <p>Оцінювання результатів навчання та академічних досягнень приведено у відповідність до європейської кредитної системи і співвідносне із національною шкалою оцінювання, що уможливило взаємозарахування кредитів між різними університетами країни.</p>
<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Міжнародна кредитна мобільність може реалізовуватися учасниками освітнього процесу закладів вищої освіти України в закладах вищої освіти поза межами України, а також іноземними учасниками освітнього процесу іноземних закладів вищої освіти в українських закладах вищої освіти на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проєктів, договорів між українськими закладами вищої освіти або їхніми основними структурними підрозділами, а також може бути реалізоване українським учасником освітнього процесу закладу вищої освіти з власної ініціативи, підтриманої керівництвом ХНПУ імені Г.С. Сковороди, у якому він постійно навчається або працює на основі індивідуальних запрошень.</p> <p><u>Порядок реалізації права на академічну мобільність:</u></p>

	<p>http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Pol/Poriadok%20realizatsii%20prava%20na%20akademichnu%20mobilnist.pdf</p> <p>Здобувачі мають можливість пройти онлайн-курси на платформі <i>Prometheus, Intela, IBM, Coursera</i>; долучатися до програм <i>Erasmus+</i>, <i>Fulbright Research and Development Program</i></p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>У межах ліцензованого обсягу спеціальності та за умови попередньої мовленнєвої підготовки.</p>

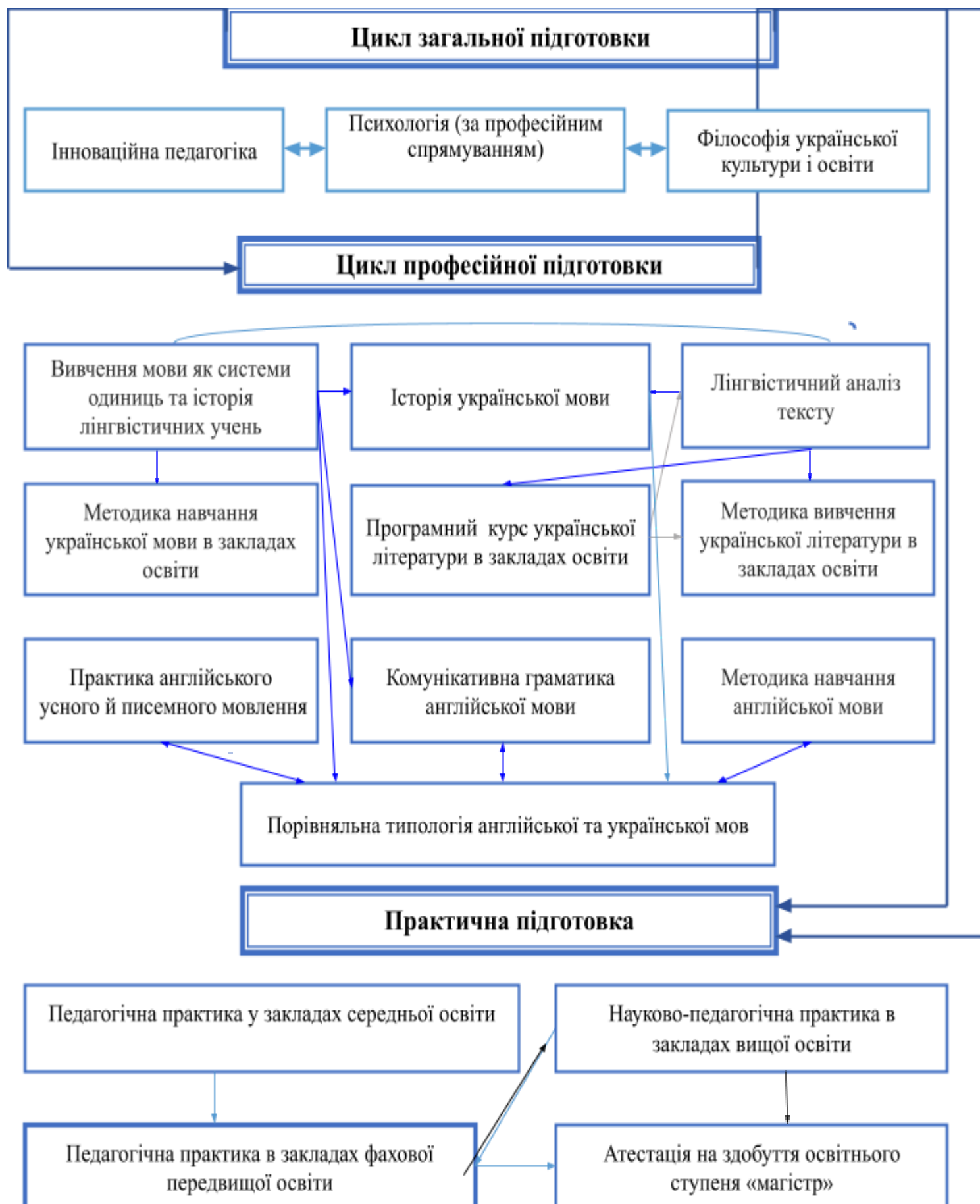
2. Структурно-логічна схема

2.1. Перелік компонент освітньої програми

Код н/д	Шифр за з/п	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4	5
Обов'язкові компоненти ОП				
1. Теоретична підготовка				
1.1. Цикл загальної підготовки				
ОК 1	1.1	Інноваційна педагогіка	5	Іспит
ОК 2	1.2	Психологія (за професійним спрямуванням)	3	Залік
ОК 3	1.3	Філософія української культури і освіти	3	Залік
РАЗОМ			11	
1.2. Цикл професійної підготовки				
ОК 4	1.4	Вивчення мови як системи одиниць та історія лінгвістичних учень	3	Іспит
ОК 5	1.5	Історія української мови	3	Іспит
ОК 6	1.6	Програмний курс української літератури в закладах освіти	5	Іспит
ОК 7	1.7	Лінгвістичний аналіз тексту	3	Залік
ОК 8	1.8	Практика англійського усного й писемного мовлення	4,5	Залік, іспит
ОК 9	1.9	Порівняльна типологія англійської та української мов	3	Залік
ОК 10	1.10	Методика навчання української мови в закладах освіти	3	Іспит
ОК 11	1.11	Методика вивчення української літератури в закладах освіти	3	Іспит
ОК 12	1.12	Методика навчання англійської мови	3	Залік
ОК 13	1.13	Комунікативна граматики англійської мови	3	Залік
РАЗОМ			33,5	
Загальний обсяг обов'язкових компонент			44,5	

1.3.Цикл дисциплін вільного вибору здобувача				
Загальний обсяг вибіркового компонента			23	
2. Практична підготовка				
ОК 14	ОП 1	Педагогічна практика у закладах середньої освіти	4,5	Залік
ОК 15	ОП 2	Педагогічна практика в закладах фахової передвищої освіти	4,5	Залік
ОК 16	ОП 3	Науково-педагогічна практика в закладах вищої освіти	4,5	Залік
Загальний обсяг практичної підготовки			13,5	
3. Атестація				
ОК. ПЗКР		Підготовка кваліфікаційної роботи	9	
Загальний обсяг освітньої програми: 90				

2.2. Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми «Українська мова і література, англійська мова в закладах освіти» спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література, англійська мова) регулюється Положенням про випускню кваліфікаційну роботу здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди (у новій редакції) від 14.11.2022 р. і здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, написаної на тему в межах дослідницької діяльності з однієї / двох спеціальностей (українська і англійська мови / українська мова й українська література / українська література / англійська мова) та комплексного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності / спеціальностей, які не були охоплені темою, метою і завданнями кваліфікаційної роботи.

Завершується атестація врученням диплому встановленого зразка про присудження ступеня магістра і з присвоєнням кваліфікації: Магістр середньої освіти (українська мова і література, англійська мова). Учитель української мови і літератури, англійської мови. Викладач української мови і літератури, англійської мови.

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньої програми**

	О К 1	О К 2	О К 3	О К 4	О К 5	О К 6	О К 7 .	О К 8	О К 9 .	О К 10	О К 11	О К 12	О К 13	О К 14	О К 15 .	О К 16	О К ПЗ КР
ІК		+	+	+	+	+		+	+	+		+	+		+	+	+
ЗК 1				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 4	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 5		+	+	+		+	+	+		+	+	+	+		+	+	+
ЗК 6	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 7			+	+		+	+			+	+	+			+	+	+
ЗК 8			+	+		+	+			+	+	+	+		+	+	+
ЗК 9			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 10			+	+			+			+	+	+	+		+	+	+
ЗК 11	+		+	+			+			+	+	+	+		+	+	
ЗК 12	+						+	+	+	+		+	+				
СК 1		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
СК 2		+	+	+		+	+			+	+	+		+	+	+	+
СК 3				+		+	+			+	+	+		+	+	+	
СК 4				+	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	
СК 5	+			+		+	+			+	+	+	+	+	+	+	+
СК 6	+			+	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	
СК 7	+			+		+	+			+	+	+		+	+	+	
СК 8	+			+		+	+			+		+	+	+	+	+	+
СК 9	+			+	+	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+

СК 10				+	+	+			+	+		+	+	+	+	+	+
СК 11				+	+	+			+	+			+		+	+	+
СК 12				+	+	+							+		+	+	+
СК 13				+		+				+		+	+		+	+	+
СК 14				+		+	+			+	+			+	+	+	+
СК 15			+		+	+	+			+	+			+	+	+	+
СК 16							+				+				+	+	+
СК 17							+				+				+	+	
СК 18			+				+				+						+
СК 19			+				+				+						+
СК 20			+				+	+		+	+	+	+				+
СК 21							+				+	+	+				+
СК 22							+				+		+				+

Таблиця 2

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	О К 1	О К 2	О К 3	О К 4	О К 5	О К 6	О К 7	О К 8	О К 9	О К 10	О К 11	О К 12	О К 13	О К 14	О К 15	О К 16	О К ПЗ К Р
ПРН 1.	+	+	+	+		+							+		+	+	+
ПРН 2.	+	+		+		+				+		+			+	+	+
ПРН 3.		+		+		+	+			+	+	+			+	+	+
ПРН 4.				+	+	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+
ПРН 5.				+	+	+								+	+	+	+
ПРН 6.					+	+			+				+	+	+	+	+

